

fideltio

2017/9.

INGYENES / FREE

KÜLÖNSZÁM

A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE

ADJON EGY ESTÉT A TUDOMÁNYNAK!

2017. NOVEMBER 3–30.

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

Magyar Tudományos
Akadémia

WWW.TUDOMANYUNNEP.HU | MTA.HU

ADJON EGY ESTÉT A TUDOMÁNYNAK!

Milyen világot ígér a genetikai forradalom? Hogyan tehetnénk élhetőbbé az időskort? Mit köszönhet a természettudomány a mágiának? Ha érdeklik a válaszok, illetve feltenni kérdéseit, jöjjön el a Magyar Tudomány Ünnepe előadásaira!

A Magyar Tudományos Akadémiának kezdettől, azaz 1825-ös alapításától fogva feladata, hogy ne csak művelje a tudományokat, hanem az eredményeket közvetítse is a nagyközönség felé. Egész évben ezt tesszük honlapunkon (mta.hu), újabban Facebook-oldalunkon (facebook.com/mta1825) és rendezvényeinken, amelyek csúcspontja a novemberi, az egész országra kiterjedő programsorozat, a Magyar Tudomány Ünnepe.

Az idén Pécsen rendezett nyitóelőadáson Kovács L. Gábor a mesterséges megtermékenyítés etikai problémáiról és az ezekre adható orvosi válaszokról beszél – az előadás élő közvetítése az mta.hu oldalról lesz elérhető.

A rendezvénysorozat kiemelt része az MTA budapesti Széchenyi téri Székházában 18 órakor kezdődő, ingyenesen látogatható tudomány-népszerűsítő előadás-sorozat, melyre előzetes regisztráció után várunk minden érdeklődőt.

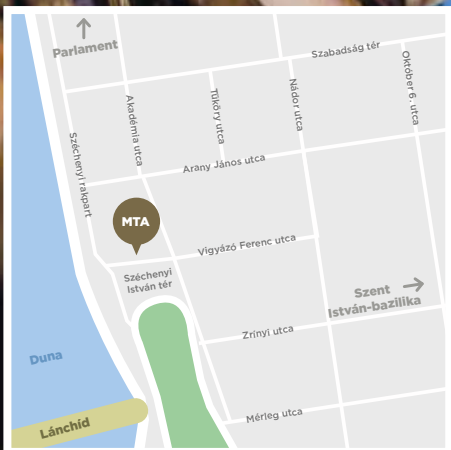
Idén két előadónk is foglalkozik a genetikai forradalom lehetőségeivel és kihívásaival: Dudits Dénes izgalmas mezőgazdasági alkalmazásokat mutat be, Csabai István pedig áttekintést ad a legújabb technológiákról.

Rudas Tamás a szociológia, Hortobágyi Tibor pedig az orvostudomány

szemszögéből mutatja be a társadalmunk egyre nagyobb részét kitevő idős korosztály problémáit. Fábíán István a csodásnak hirdetett, de leginkább háttalalan vizek és sók mítoszát rombolja le a kémia eszközeivel. Proszéky Gábor és Vicsi Klára előadásából megtudhatjuk, hogy az írott szöveg és a kimondott szó jóval több információt hordoz, mint gondolnánk – és ez a többlet sokat segíthet szövegtérképek és diagnosztikai módszerek fejlesztésében. Láng Benedek tudománytörténész előadásából kiderül, hogy a természettudomány, bármilyen furcsán hangzik is, sokat köszönhet a mágiának.

Az esti előadásokhoz hasonlóan az MTA Székháza ad otthont a tudományos osztályok rendezvényeinek is, melyek – regisztrációt követően – szintén nyitottak a nagyközönség felé. A programok másik részét az Akadémia kutatóközpontjai, kutatóintézetei, illetve területi bizottságai szervezik, ezek közül legjelentősebb a „Kutatóhelyek tárt kapukkal” sorozat, amelynek keretében az érdeklődők bepilanthatnak a külvilágtól egyébként elzárt laboratóriumok világába.

A teljes program a tudomanyunnepe.hu oldalon található, itt lehet regisztrálni is. Várjuk a Magyar Tudomány Ünnepe!

A Magyar Tudományos Akadémia Székháza
1051 Budapest, Széchenyi István tér 9.

EMBERKÖZPONTÚ TUDOMÁNY

**„...MINDEN ÚJ TALÁLMA NY –
AKÁR EZ, AKÁR AZ – KÉTFÉLÉRE
ALKALMAS. NEMCSAK JÓRA,
NEMCSAK ROSSZRA, HANEM
MIND A KETTŐRE”**

– vallotta a 20. század egyik legnagyobb fizikusa, a Nobel-díjas Wigner Jenő.

A tudományrólunk szól. Az életminőségünk kedvező irányú befolyásolásáról, végső soron a fejlődésünkről, ami elégedettséget hoz az életünkbe. Az emberek egyre nagyobb figyelmet fordítanak az egészséges életmódra, tudatosan keresik a minőségi élelmiszereket, igyekeznek kihasználni a személyre szabott orvoslás lehetőségeit és az informatikai fejlesztések által biztosított gyors információszerezésben rejlő lehetőségeket. Egyre több gondot fordítanak környezetük fenntarthatóságára, az élehető természeti környezet megővésére.

Ugyanakkor abban, hogy mire és hogyan használjuk fel az emberiség tudáskincsét, közös a felelősségünk. Az ember számára nem csupán hasznos, hanem veszélyt is jelentő, rendkívül komplex technológiai fejlesztések eredményeinek alkalmazási lehetőségeiről közös gondolkodásra és párbeszédre van szükség a tudomány művelői és a jövőért felelősséget érzők között.

„Találjuk fel a jövőt” – biztatta kortársait a hatvanas évek elején Gábor Dénes, ugyancsak Nobel-díjas fizikus, de a jövő „feltalálása” mellett elengedhetetlenül fontosnak tartotta azt is, hogy készüljünk fel a technológiai fejlődéssel járó kihívásokra. Most, több mint fél évszázaddal később immár elodázhatatlan feladat például annak megválaszolása, hogyan lehet harmonikus ember és gép együttműködése akkor, amikor tudjuk, hogy ahol gyors reakciókra, hirtelen

BARNABÁS BEÁTA
az MTA főtítokárhelyettese,
az MTÜ Programtanácsának elnöke

elvégzendő bonyolult műveletekre van szükség, a gépi intelligencia előbb-utóbb felülmúlja az emberi képességeket.

A közös gondolkodás egyik legfontosabb hazai fóruma a Magyar Tudományos Akadémia hagyományos rendezvénye, a Magyar Tudomány Ünnepe. A november elején kezdődő és egész hónapban tartó, előadásokat, kiállításokat és konferenciákat egyaránt magában foglaló sorozat idei mottója: „Emberközpontú tudomány”.

A programot összeállító testület elnökeként arra törekedtem, hogy olyan témákról hallhassanak az érdeklődők, amelyek nem egyszerű technológiai kérdésként tárgyalják a problémákat, hanem kitérnek azok jogi, etikai és pszichológiai vonatkozásaira is. A nagyközönségnek szóló, az elmúlt években megújult és egyre népszerűbb tudományos előadásokból képet kaphatnak az érdeklődők például arról, milyenek lesznek a jövő „okosvárosai”, milyen problémákkal szembesülnek az öregedő társadalmak, vagy hogy milyen lehetőségeket kínál, és milyen veszélyeket rejt magában a géntechnológia.

Bízom benne, hogy a gazdag programkínálatban Ön is talál az érdeklődésének megfelelő előadást, és tartalmas élményekkel gazdagodik a Magyar Tudomány Ünnepe!

AZ ORVOSI DIAGNOSZTIKA ÚJ LEHETŐSÉGEI ÉLETÜNK ELSŐ ÓRÁIBAN: AHOL AZ INNOVÁ- CIÓ TALÁLKOZIK AZ ETIKÁVAL

A mesterséges megtermékenyítésnek 1978 óta hozzávetőlegesen 7 millió embertársunk köszönheti életét. Ahhoz azonban, hogy az eljárás valóban sikeres lehessen, a modern orvosi protokollok megkövetelik a legéletképesebb embrió(k) kiválasztását: olyan embriót érdemes beültetni, akinek a méhben a megtermékenyítés, majd megszületési esélyei a legjobbak.

De vajon ki és hogyan választja ki a visszaültetendő embriót?

Az orvosi diagnosztika robbanásszerű fejlődése révén az elmúlt években az orvostudomány eljutott addig, hogy az alatt a 3–5 nap alatt, amíg az embrió egy csepp folyadékban az édesanya testén kívül fejlődik, laboratóriumi méréseket lehet végezni rajta, és az életképességére, illetve egyes betegségekre vonatkozó következtetéseket lehet levonni.

Technikailag megvan a lehetősége, hogy a néhány sejttes embrióból még az édesanyjába történő beültetés előtt egyetlen sejtet kiemeljenek, és azon

részletes genetikai elemzéseket végezzenek – így akár súlyos örökletes betegségek is kizárhatók. Ez az eljárás azonban elvezet az orvostudomány etikai határaiig, hiszen a mintavételnek kockázatai is vannak.

Világszerte felerősödött ezért az igény a nem invazív, etikailag kifogásolhatatlan diagnosztikai eljárások iránt, amelyek során a fejlődő embriót a vizsgálatok fizikailag nem érintik.

Az idei Magyar Tudomány Ünnepe első előadója, Kovács L. Gábor és kutatótársai pécsi laboratóriumukban a mesterségesen megtermékenyített embriók folyadék környezetét vizsgálják a modern genetikai, molekuláris diagnosztika, mikrochip-technológia és fehérje-, illetve nanokémia módszereivel. Ez a tápfolyadék az embrió anyaméhbe történő beültetését követően életet nem hordoz, feleslegessé válik, és az eljárás során egyszerűen eldobnak.

A tápfolyadék-diagnosztikai eljárások alapja az, hogy az alatt a néhány nap alatt, amíg az embrió a tápfolyadékban él, mikronyomokat hagy a környezetében. Ezek egyike-másika értékesen egészítheti ki a manapság rutinszerűen alkalmazott mikroszkopikus vizsgálatokat. E diagnosztikai módszerek kivitelezése rövid időt vesz igénybe, így közvetlenül az embrió beültetése előtt elvégezhető a vizsgálat. Hosszú távon a Pécsi Tudományegyetem kutatói által szabadalmaztatott új diagnosztikai eljárások a manapság rutinszerűen elérhető 30%-os eredményesség helyett akár 50%-ra is emelhetik a beültetés sikerességét.

A részvétel meghíváshoz kötött, az előadás sajtónyilvános, a tudományunnepe.hu oldalon élőben követhető.

2017. NOVEMBER 3., PÉNTEK | 10.00

Előadó:

Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar,
Dr. Halasy-Nagy József Aula

Kovács L. Gábor laboratóriumi szakorvos

Ingyenes regisztráció: tudományunnepe.hu

PRECÍZIÓS NEMESÍTÉS MINT BIOGAZDÁLKODÁSI INNOVÁCIÓ

A fenntartható fejlődés követelményei és a növekvő élelmiszerigények mind a hagyományos, mind az organikus mezőgazdasági gyakorlatban előtérbe helyezik az innovatív technológiák alkalmazását. A növény- és állatfajták biológiai teljesítőképessége alapvetően meghatározza a gazda munkájának eredményességét, ezért van szükség a nemesítési módszerek fejlesztésére.

A precíziós nemesítés területén új korszakot jelent az ún. genomszerkesztési módszerek kidolgozása, amelyekkel biztosítható egy kiválasztott célgén egyetlen molekulájának, nukleotidjának a kicserélése, ezzel a megtervezett funkciójú fehérje szintézise és a kívánt új tulajdonság megjelenése.

Dudits Dénes előadásában mind a növénytermesztést, mind az állattenyésztést érintően példákat mutat be, kiemelt figyelemmel az új tenyésztési anyagok jelentőségére az organikus biogazdálkodásban. Az ilyen célú felhasználás szempontjából lényeges, hogy a genomszerkesztés termékei idegen gént nem tartalmaznak, és természetes módon mutációként is előfordulhatnak. Az előadó bízik abban, hogy a születőben lévő új fajták egyaránt hozzájárulnak majd a hagyományos és biogazdálkodás sikerességéhez.

2017. NOVEMBER 6., HÉTFŐ | 18.00

MTA Székház, Díszterem

Ingyenes regisztráció: tudomanyunnep.hu

Előadó:

Dudits Dénes agrármérnök, növénygenetikus

GENOMIKA A XXI. SZÁZADBAN – LEHETŐSÉGEK ÉS KIHÍVÁSOK EGY FIZIKUS SZEMÉVEL

Arthur C. Clarke szerint: „Bármely kellően fejlett technológia megkülönböztethetetlen a mágjától.” Valóban, a mechanika törvényeinek megismerése lehetővé tette, hogy olyan tárgyakat emeljünk fel, amelyeket emberi erővel lehetetlen, a termodinamikai ismeretekre épülve képesek lettünk kontinenseket és óceánokat átszelni, és mindenki garázsában ott van a „hétmérföldes csizma”. Az elektromosság és kvantummechanika törvényei elhozták a villamosítást és az internetet, a mobiltelefon „varázstükrével” pedig távolba láthatunk és hallhatunk.

A 20. század legvégén sok száz kutató évtizedes nem-

zetközi erőfeszítésével először sikerült a humán genom több mint 3 milliárd nukleotidból álló szekvenciáját leolvasni.

Csabai István előadásában azt a kérdést járja körül, hogy az új technológiákkal felvértezve vajon mire lehet képes a biológia és az orvostudomány. Áttekinti és konkrét kutatási példákon illusztrálja azokat a technológiákat, amelyekkel ma már egy teljes emberi genom szekvenálása elkészülhet egy hét alatt kevesebb mint ezer dollárért, valamint egy olyan módszert is bemutat, amellyel akár nukleotidként módosítható a genom.

2017. NOVEMBER 7., KEDD | 18.00

MTA Székház, Díszterem

Ingyenes regisztráció: tudomanyunnep.hu

Előadó:

Csabai István fizikus, biofizikus

CSODAVIZEK, CSODASÓK: ÁTVERÉSEK A PI-VÍZTŐL A HIMALÁJAI SÓIG – AHOGY EGY KÉMIKUS LÁTJA

Oxigénnel dúsított, lúgosított, savasított, mágneses térrel kezelt víz, no meg a titokzatos információkat tároló, végtelenségig hígított oldatok (lásd: homeopátia) – „csodavizek” egész arzenálja várja, hogy egészségünk és hosszú életünk érdekében lehajtsunk belőlük néhány (mérgegrága) kortyot. Ha hihetnénk a hirdetéseknek, üresen kongának a kórházak, és életereos aggyastyanok tanítanak cigánykerekezni ükunokáikat az őszi napsütésben.

Fábián István előadása ezt az idillt töri apró darabokra, és a szájhagyomány helyett a kémia módszereivel

mutatja meg, hogy a csodásnak hitt vizek nemcsak hogy hatástalanok, de esetenként még bajt is okozhatnak. Végül pedig más vizekre evez, és a vegyészet fegyvertárával rombolja le a himalájai só mítoszát. Ennek a sónak egyre nagyobb a kultusza, miközben bizonyítható módon semmivel sincs különlegesebb hatása, mint a közönséges asztali sóknak.

2017. NOVEMBER 8., SZERDA | 18.00

MTA Székház, Díszterem

Ingyenes regisztráció: tudomanyunnep.hu

Előadó:

Fábián István vegyész

AZ IDŐSKOR ÚJRAFELFEDEZÉSE – MIT TEHET A STATISZTIKA, A SZOCIOLÓGIA ÉS AZ ORVOSTUDOMÁNY EGY ELFELEDETT KOROSZTÁLYÉRT?

2050-re várhatóan Európa lakosságának negyede 65 év feletti lesz. De vajon beszélhetünk-e valóban előregedő társadalomról? Mik a valódi, világméretű trendek? És hogyan változtatja meg a képet az, hogy a korábban időseknek tekintett korosztályok a mai társadalmak aktív tagjai, emellett gazdasági és társadalmi szerepük is jelentős? Rudas Tamás előadásából az öregedés statisztikájáról és szociológiájáról tudhatunk meg többet az érdeklődők.

Az est második előadója, Hortobágyi Tibor neuropatológus az öregedéssel kapcsolatos egyik legfontosabb egészségügyi problémával, a demenciával foglalkozik. A korszerű demenciakutatás csak az 1980-as évektől indult el, és a kezelések mindmáig leginkább csak a körlefolyás lassítására irányulnak. A legújabb klinikai és alaputatások azonban reménykedésre adhatnak okot, általuk talán elérhető közelségbe kerülhetnek olyan új gyógymódok, amelyek valóban a demencia okait kezelik.

2017. NOVEMBER 9., CSÜTÖRTÖK | 18.00

MTA Székház, Díszterem

Ingyenes regisztráció: tudomanyunnep.hu

Előadók:

Rudas Tamás szociológus, statisztikus, matematikus

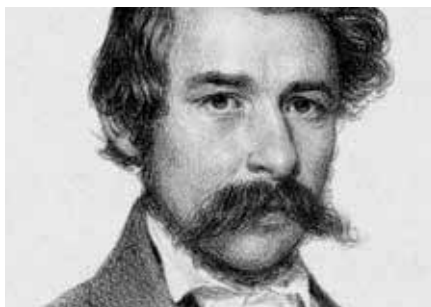
Hortobágyi Tibor neuropatológus

DIÁKOK AZ AKADÉMIÁN 1.

ARANY JÁNOS SOKSZÍNŰ ÖRÖKSÉGE

Nincs a magyar irodalomnak még egy olyan klasszikusa, akinek a pályája oly szorosán kötődne a Magyar Tudományos Akadémiához, mint Arany Jánosé. Költői munkássága mellett magára vállalta a főtökári teendőket, az Akadémia Székházában lakott, és itt állt a ravatala is. Versei kéziratának számottevő részét, köztük a *Kapcsos* könyvet is az Akadémiai Könyvtár Kézirattárában őrzik. Ki más is vezethetné be az érdeklődőket e tekintélyes akadémiai örökség titkaiba, mint a Kézirattár vezetője, Babus Antal.

A nap második előadója, Dávidházi Péter Arany János költői nyelvhasználatának bibliai gyökereire hívja fel a diákok és persze tanáraik figyelmét. Különösen szép példákat bemutatva szemlélteti, honnan és milyen módon kerülnek be bibliai szövegek és motívumok

Arany költeményeibe, ott az új szöveggörnyezetükben hogyan változik meg eredeti jelentésük, illetve hogyan változtatják meg az őket befogadó mű jelenlétevilágát.

2017. NOVEMBER 10., PÉNTEK | 10.00

MTA Székház, Díszterem

Ingyenes regisztráció: tudomanyunnep.hu

Előadó:

Babus Antal könyvtáros, irodalomtörténész

Dávidházi Péter irodalomtörténész

TÚL A NYELVEN, TÚL A BESZÉDEN – AZ EMBERI KOMMUNIKÁCIÓ REJTETT RÉTEGEINEK FELTÁRÁSA MESTERSÉGES INTELLIGENCIÁVAL

„Használt nyugati autók eladó” – a legtöbben pontosan értjük ezt a mondatot, és mosolyognánk, ha valaki, mondjuk, északkeleti autókat ajánlana. Ami nekünk anyanyelvi tudásunk és világismeretünk miatt pofonegyszerű, a gépi intelligenciáknak komoly kihívás. Prószéky Gábor előadásában bemutatja, milyen ügyes módszerekkel elemezhetők a szövegek, hogy a gépek „fejében” a nyelvtan bonyolult szabályrendszerén túl megjelenjenek az emberek számára magától értetődő világismereti összefüggések is.

Az est másik előadója, Vicsi Klára az emberi beszéd leírható tartalmán túlmutató információkkal foglalkozik. A legtöbb esetben például könnyedén megállapíthatjuk, hogy a telefonvonal másik oldalán férfi vagy nő, idős vagy fiatal beszél, pusztán a hangja alapján. A beszédhang elemzése azonban ennél sokkal messzebbre is vezet – segítségével a hangszalagok betegségei, de a kezdődő depresszió vagy éppen a Parkinson-kór is felismerhető, így akár távdiagnosztikai módszert is adhat az orvosok kezébe.

2017. NOVEMBER 13., HÉTFŐ | 18.00

MTA Székház, Díszterem

Ingyenes regisztráció: tudomanyunnep.hu

Előadó:

Prószéky Gábor számítógépes nyelvész

Vicsi Klára beszédakusztikus

RIVÁLISOK VAGY SZÖVETSÉGESEK? A MODERN TERMÉSZETTUDOMÁNY ESETE A VALLÁSSAL, A MÁGIÁVAL ÉS A HUMÁN TUDOMÁNNYAL

A modern természettudomány kialakulása leírható úgy, mint egy küzdelemsorozat a mágikus és vallásos elképzelésekkel. A tudomány azért lett sikeres, mert kizárta az okkult erőket és a szellemeket a vizsgálódásaiból, de kizárta a természeti folyamatokba bármikor beavatkozni képes Istent is. Módszereiben demokratikus lett. Nem csupán a titkos laborokban beavatott alkímista mesterek, hanem – azonos körülmények közt – bárki képes megismételni kísérleteit. Sokan abban hisznek, a küzdelem más területen is

folyt, és a tiszta, objektív, képletekkel teli természet-tudományos nyelv győzelmét ünneplik a zavaros, túlságosan költői „bölcsész szövegekkel” szemben. Láng Benedek előadása megmutatja, hogy a természettudomány az említett hagyományoknak megfelelő módon legalább annyira adósa is volt, mint ellenfele. Azáltal lett sikeres és modern vállalkozás, hogy éppen e riválisokkal küzdve, de velük sok szálon egybefonódva, céljaikat, hozzáállásukat pedig részben kisajátítva alakult ki.

2017. NOVEMBER 14., KEDD | 18.00

MTA Székház, Díszterem

Ingyenes regisztráció: tudomanyunnep.hu

Előadó:

Láng Benedek tudománytörténész

VAN MÉG ESÉLY? – INFORMATIKAI ÉS MATEMATIKAI KUTATÁSOK A KIBER-BIZTONSÁG NÖVELÉSÉRE

Elektronikus levelezésünk, személyes adataink, sőt bankszámláink biztonságát is informatikai rendszerekre bizzuk, melyek – mint azt az utóbbi évek híreiből hallhatjuk – sérülékenyek lehetnek. Tardos Gábor előadásában annak a kérdésnek jár utána, hogy egyáltalán miként határozható meg a biztonság fogalma, és van-e elvi akadálya annak, hogy tökéletesen vagy legalábbis elfogadhatóan biztonságos rendszereket tervezzenek. Milyen kihívásokat jelenthetnek az újszerű számítási eljárásokat lehetővé tévő kvantumszámítógépek vagy éppen az alapjaikban új algoritmusok?

Gyimóthy Tibor inkább a gyakorlat felől közelít: bemutatja, hogy mindennapi életünk is mennyire komoly veszélyt jelentenek a rosszindulatú informatikai támadások. Sorra veszi a leggyakoribb támadási típusokat és védekezési módszereket, de kitér a „dolgozók internetének” biztonsági problémáira is, melyek – ahogy szaporodnak háztartásainkban az „okoskészülékek” – egyre aktuálisabbak lesznek. Végül arról is szó esik, hogyan segíthet a mesterséges intelligencia a támadások gyors azonosításában.

2017. NOVEMBER 16., CSÜTÖRTÖK | 18.00

MTA Székház, Díszterem

Ingyenes regisztráció: tudomanyunnep.hu

Előadó:

Tardos Gábor matematikus

Gyimóthy Tibor informatikus

DIÁKOK AZ AKADÉMIÁN 2.

A SCINDIKÁTOR VERSENY DÍJAZOTTJAINAK ELŐADÁSAI

A rendezvény első felében a tavaly megrendezett SCIndikátor országos tudománykommunikációs verseny első három helyezettje tart előadást.

OKOSVÁROSOK, A JÖVŐ VÁROSAI

A városi fejlődés mozgatórugói időről időre változnak, elsősorban attól függően, hogy milyen erőforrásokra épül a gazdaság, és milyen funkciókat töltenek be a városok. Nem is lehetséges egységes városfogalmat használni, hiszen nagyon eltérő lépésekről van szó az 1060 lakosú Pálháztól a közel 40 milliós Tokióig. Ami közös bennük, hogy mindegyik sikeres akar lenni, biztos jövedelmet és „élhető” életkörülményeket akar nyújtani az ott lakóknak. Manapság úgy tartják, hogy az okosvárosok számíthatnak igazi sikerre. De mit is jelent okosvárosnak

lenni? Mit tehet a kormány, az önkormányzatok, a vállalatok és a lakók a városok fejlődéséért?

Az előadó a megszokottól eltérően nem az információs technológiák felől közelíti meg a témát, hanem azt igyekszik bebizonyítani, hogy az okosváros nem pusztán a technika fejlődésének függvénye, hanem az okosan irányított városfejlesztés, amely képes mozgósítani az erőforrásokat (gazdaság), bevonni az embereket (társadalom) és tiszteletben tartani a jövőbeni fenntarthatóságot (környezet).

2017. NOVEMBER 17., PÉNTEK | 10.00

MTA Székház, Díszterem

Ingyenes regisztráció: tudomanyunnep.hu

Előadó:

Pálné Kovács Ilona politológus, regionális kutató

DERÜLT IDŐ ESETÉN AZ ESTI ELŐADÁSOK
UTÁN A MAGYAR CSILLAGÁSZATI EGYESÜLET
TAGJAI TARTANAK TÁVCSÖVES
BEMUTATÓT AZ MTA SZÉKHÁZA ELŐTT.

FILMVETÍTÉS A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPÉN

A KÉT GRÓF ANDRÁSSY GYULA

(2017, 2x26 PERC)

RENDEZŐ: GÉCZY DÁVID

Az Ifj. gróf Andrássy Gyula Alapítvány támogatásával készített négyrészes dokumentumfilm-sorozat a Magyarország történelmében jelentős szerepet játszó főnemesi Andrássy család két kiemelkedő tagját – apát és fiút – mutatja be a 19. század közepétől az 1930-as évekig. A vetítésen, mely egyben a film premierje is, a sorozat két epizódja látható.

A vetítés utáni beszélgetés vendégei: *Jeszenszky Géza* ny. miniszter, *Gergely Andás*, *Csorba László*, *Fónagy Zoltán* és *Kozári Monika* történészek

Moderátor: *Katona Csaba* történész

2017. NOVEMBER 15., SZERDA | 18.00

MTA Székház, Díszterem

Ingyenes regisztráció: tudomanyunnep.hu

ŐSEINK NYOMÁBAN A DÉL-URÁL VIDÉKÉN

(2015, 95 PERC)

RENDEZŐ: CZIGÓTH SÁNDOR

A film az MTA és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem közös szervezésében megvalósult 2015-ös 3. Orosz-Magyar Uráli Régészeti Expedíciót kíséri végig. Az expedíció az „őshaza” területén élt magyarok elődeinek kora középkori történetét igyekszik tisztázni. A Dél-Urált megkerülő több mint 2500 km-es túra olyan leletanyagokat mutat be, amelyeket így egyben magyar régész még soha nem láthatott.

A vetítés utáni beszélgetés vendégei: *Türk Attila* régész, expedícióvezető, *Klima László* nyelvész, *Mende Balázs Gusztáv* antropológus, bioarheológus, *Sudár Balázs* történész, *Czigóth Sándor* filmrendező

Moderátor: *Rédey Soma*

2017. NOVEMBER 22., SZERDA | 17.30

MTA Székház, Díszterem

Ingyenes regisztráció: tudomanyunnep.hu

FILMKLUB AZ AKADÉMIÁN

Az elmúlt évekhez hasonlóan 2018 tavaszán is lesz filmklub az MTA Székházában. Március és április folyamán nyolc tudományos ismeretterjesztő filmet mutatunk be hetente egy-egy alkalommal. Valamennyi vetítést beszélgetés követi a filmben felvetett témáról a film alkotói, filmes szakemberek és tudományos kutatók, az adott téma szakértőinek részvételével.

A vetítéseken való részvétel ingyenes, de előzetes regisztrációhoz kötött.

További részletek és regisztrációs lehetőség a facebook.com/mtafilmklub és az mta.hu oldalakon lesznek elérhetőek.

KIÁLLÍTÁS AZ MTA SZÉKHÁZÁBAN

ARANY JÁNOS ÉS AZ AKADÉMIA

Az egyik legkedveltebb klasszikus költőnk a kétszáz éve, 1817-ben született Arany János. Verseit már gyermekkorunkban tanuljuk, az viszont kevésbé köztudott, hogy élete több szálon is összefonódott a Magyar Tudományos Akadémiával.

1865 és 1869 között titoknoki, majd – miután a tisztség megnevezését megváltoztatták – 1870 és 1877 között főtítkári minőségben segítette a Tudós Társaság munkáját. Az ő hatáskörébe tartozott a hivatal ügyeinek intézése. Ennek megfelelően ő alakította ki titoknoksága szerzeágazó munkakörét, ő jegyezte be az egyes üléseken

megtartott előadásokat, szerkesztette az Akadémia folyóiratait, intézte a kiadványok ügyeit, bontotta fel a napi postát, s a legtöbb iratra ő fogalmazta meg a választ, amelyet az elnök vagy ő maga írt alá. Arany tehát csaknem másfél évtizeden keresztül látott el fontos tudományos szervezői feladatokat, köztük az akadémiai, illetve az Akadémia kezelésében lévő pályázatokkal kapcsolatos ügyintézését is. Becslések szerint körülbelül 4000 irat került ki a keze közül.

Arany Jánosnak nem csupán munkahelye, hanem több évig otthona is volt az Akadémia Székháza. Az 1866-ban elnökké választott báró Eötvös József 1867-ben tette lehetővé számára a hivatali lakás elfoglalását, amelynek nagyobb részét 1870-ig csekély évi bérért használta. Ezután térítésmentesen vehette igénybe a lakást, amelyet lemondása után az Akadémia holtáig ingyenesen átengedett neki. Az egykori főtítkári lakásban ma az MTA Könyvtár és Információs Központ Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteménye található, amely őrzi versei kéziratának számottevő részét, köztük a *Kapcsos* könyvet is. A tudomány palotájában állt Arany János ravatala is. Onnan kísérték a költőt akadémikustársai 1882. október 24-én végső nyughelyére.

Arany János és az MTA kapcsolatát a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében kiállítás mutatja be, amely november 3-tól november 30-ig, hétköznap 10.00–18.00 óra között térítésmentesen látogatható. Helyszín: MTA Székház.

FELÉRTÉKELT SZEREPBEN

Nem hittem a fülemnek, amikor egy tanult, világláttott ember szájából a következő mondat hangzott el a minap: „Mindenre van tudományos bizonyíték, és mindennek az ellenkezőjére is.” Ez sajnos tökéletesen jellemzi napjaink valóságát, amelyet sokan csak „tények utáni világnak” neveznek.

Ebben a világban egyre könnyebben és gyorsabban lehet megtalálni azokat a híreket, tartalmakat, amelyek megerősítik az olvasót saját nézeteiben, hiedelmeiben, világról alkotott képében. Sőt, a közösségi média miatt már keresnie sem nagyon kell: olyan információs buborékba záródhat, amelybe csak a neki megfelelő hírek jutnak be.

Ez a jelenség régóta ismert, de talán soha nem működött ennyire hatékonyan. Ebben pedig a kulcsfontosságú elem azoknak a híreknek az áradata, amelyek tállásuk miatt hitelesnek, sőt sokszor tudományosnak látszanak, valójában azonban álhírek. Olyan hazugságok, ferdtések, csúsztatások, amelyeket naponta ezerszámra termelnek ezzel foglalkozó szervezetek különböző célok elérésére.

A hírek valóságtartalmának ellenőrzésére az emberek többségének csak kevés lehetősége van. A nagy technikai gécek, Európában pedig kormányok is kísérelteznek különféle cenzúrázási megoldásokkal, de ezt sokan még az álhírózónánál is veszélyesebbnek tartják.

Ebben a korszakban felértékelődnek azok az információforrások, amelyeket a közvélemény hitelesnek tart, amelyekben még megbízhat. Ezért hárul egyre nagyobb szerep a Magyar Tudományos Akadémiára is, amikor a tudomány eredményeit közvetíti a nagyközönség és a döntéshozók felé. Az elmúlt években fokoztuk ezt a tevékenységünket. Biztos vagyok benne, hogy mindenki hiteles forrásnak tekint a Magyar Tudományos Akadémia honlapját, az mta.hu-t, annak új Facebook-oldalát és az InfoRá-

LOVÁSZ LÁSZLÓ
az MTA elnöke

dióval közös ismeretterjesztő műsorunkat, a Szigmát. És biztos vagyok abban is, hogy ilyenek tartják az MTA tudománynépszerűsítő rendezvényeit is, amelyek csúcspontja minden évben a Magyar Tudomány Ünnepe című programsorozat.

A megváltozott kommunikációs környezetben nekünk is rengeteget kell tanulnunk. Az ismeretterjesztés klasszikus módszerei, a „katedrálról előadott” érvelések egyre kevésbé hatékonyak. Nekünk is meg kell küzdenünk az emberek figyelméért, el kell érnünk a fiatalokat, a sztorik elmesélésénél a tiszta tudomány mellett tekintettel kell lennünk az érzelmekre, az emberi látószögre is. Kérem Önöket, hogy segítsenek ebben bennünket, és ha elnyertük a bizalmukat, vigyék jó híret a Magyar Tudományos Akadémiának, hogy biztos pont lehessünk ebben az információs zűrzavarban is.

Várjuk Önöket a Magyar Tudomány Ünnepe-n!

KIEMELT PROGRAMOK

DÁTUM	IDŐ	AZ ELŐADÁS CÍME
2017. 11. 3.	10.00	Az orvosi diagnosztika új lehetőségei életünk első óráiban: ahol az innováció találkozik az etikával (Helyszín: Pécsi Tudományegyetem, Dr. Halasy-Nagy József Aula)
2017. 11. 6.	18.00	Precíziós nemesítés mint biogazdálkodási innováció
2017. 11. 7.	18.00	Genomika a XXI. században – lehetőségek és kihívások egy fizikus szemével
2017. 11. 8.	18.00	Csodavizek, csodasók: átverések a pi-víztől a himalájai sóig – ahogy egy kémikus látja
2017. 11. 9.	18.00	Az időskor újrafelfedezése – mit tehet a statisztika, a szociológia és az orvostudomány egy elfeledett korosztályért?
2017. 11. 10.	10.00	Diákok az Akadémián 1. Arany János sokszínű öröksége
2017. 11. 13.	18.00	Túl a nyelven, túl a beszéden – az emberi kommunikáció rejtett rétegeinek feltárása mesterséges intelligenciával
2017. 11. 14.	18.00	Riválisok vagy szövetségesek? A modern természettudomány esete a vallással, a mágiával és a humán tudománnyal
2017. 11. 15.	18.00	Filmvetítés 1. A két gróf Andrássy Gyula
2017. 11. 16.	18.00	Van még esély? – Informatikai és matematikai kutatások a kiberbiztonság növelésére
2017. 11. 17.	10.00	Diákok az Akadémián 2. A SCIndikátor verseny díjazottjainak előadásai Okosvárosok, a jövő városai
2017. 11. 22.	17:30	Filmvetítés 2. Őseink nyomában a Dél-Urál vidékén

Az előadások helyszíne: MTA Székház, Díszterem.

KUTATÓHELYEK TÁRT KAPUKKAL

DÁTUM	IDŐ	AZ ELŐADÁS CÍME
2017. 11. 20.	15.30–18.00	Mi a matematika, és kik a matematikusok?
2017. 11. 20–24.	17.00–19.00	A modern csillagászat és ami mögötte van – milyen jövő előtt áll a csillagászat?
2017. 11. 21.	9.00–16.00	Suli-szeizmológia, avagy amit a földrengésekről tudni érdemes
2017. 11. 21.	10.00–16.00	Terjeszkedő ember, alkalmazkodó fajok
2017. 11. 24.	9.00–14.00	Nyílt nap az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpontban

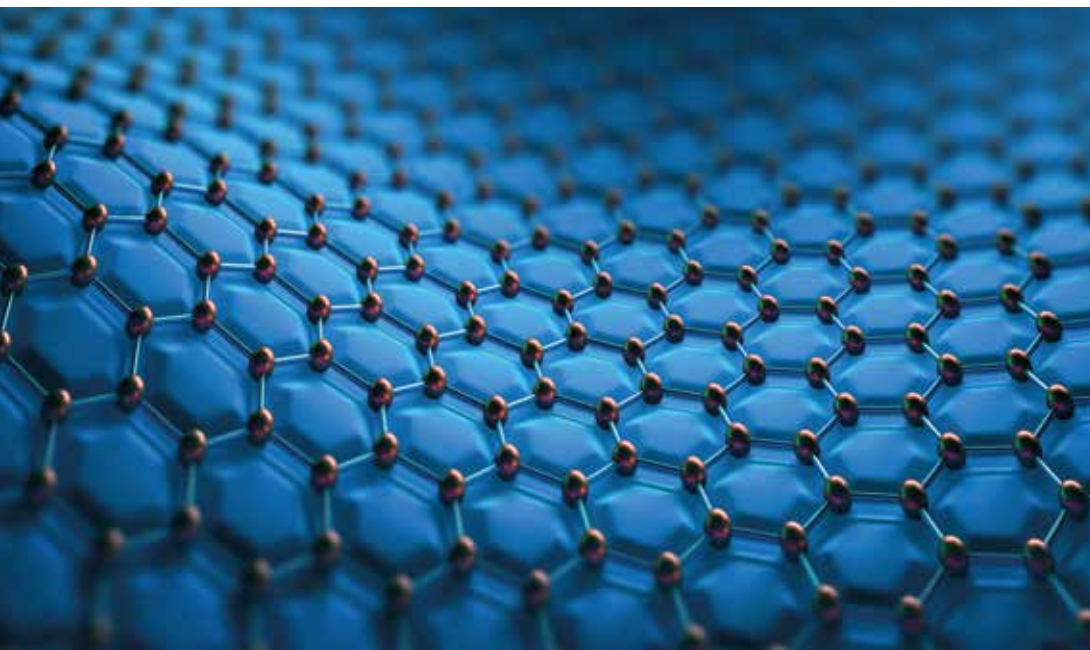
A rendezvények helyszínét lásd a részletes programleírásnál.

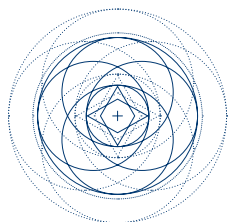
A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPÉN
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
TERÜLETI BIZOTTSÁGAI ORSZÁGSZERTE
- DEBRECENBEN, MISKOLCON, PÉCSETT,
SZEGEDEN ÉS VESZPRÉMBEN -, SŐT
HATÁRAINKON TÚL, KOLOZSVÁRON IS
VÁRJÁK RENDEZVÉNYEIKRE AZ ÉRDEK-
LŐDŐKET, AZ ESEMÉNYSOROZATOT
AZ MTA VIDÉKEN MŰKÖDŐ KUTATÓ-
INTÉZETEINEK PROGRAMKÍNÁLATA
IS GAZDAGÍTJA.

RÉSZLETES INFORMÁCIÓ:

TUDOMANYUNNEP.HU

AZ MTA KUTATÓHÁLÓZATÁNAK PROGRAMJAI

A Magyar Tudományos Akadémia kutatóhálózata az ország tudományos életének alapvető pillére. 10 kutatóközpontból – ezeken belül 38 kutatóintézetből – és 5 önálló kutatóintézetből áll, és közel ötezer embert foglalkoztat. A kutatók között egyre több a 35 év alatti fiatal, illetve a nő. A főként alapkutatásokat végző kutatóintézet-hálózatban minden évben több mint kétezer olyan publikáció születik, amelyet rangos nemzetközi szaklapok közölnek. A kutatóhálózat eredményeire számos alkalmazott kutatás és innováció épül.

KUTATÓHELYEK TÁRT KAPUKKAL

2017. NOVEMBER 20., HÉTFŐ 15.30–18.00

MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet
1053 Budapest, Reáltanoda u. 13–15., nagyterem

MI A MATEMATIKA, ÉS KIK A MATEMATIKUSOK?

Kötetlen beszélgetés matematikusokkal a matematikáról, a matematikai karrierlehetőségekről.

**2017. NOVEMBER 20–24., HÉTFŐ–PÉNTEK
17.00–19.00**

MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont
Konkoly Thege Miklós Csillagászati Intézet
1121 Budapest, Konkoly Thege Miklós út 15–17.

A MODERN CSILLAGÁSZAT ÉS AMI MÖGÖTTÉ VAN – MILYEN JÖVŐ ELŐTT ÁLL A CSILLAGÁSZAT?

Kiss László és Sárnecky Krisztián előadása a modern csillagászat perspektíváiról, az emberiség jövőbeni kozmikus lehetőségeiről, ezt követően interaktív szakvezetés a svábhegyi csillagvizsgálóban, majd csillagászati bemutató (borult idő esetén me-teorminta-vezetés).

A rendezvényre előzetes jelentkezés szükséges: titkarsag@konkoly.hu

2017. NOVEMBER 21., KEDD 9.00–16.00

MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont
Geodéziai és Geofizikai Intézet
Kövesligethy Radó Szeizmológiai Observatórium
1112 Budapest, Meredek u. 18.

SULI-SZEIZMOLÓGIA, AVAGY AMIT A FÖLD-RENGÉSEKRŐL TUDNI ÉRDEMES

Csang Heng ókori kínai csillagász szeizmoszkópja egyszerűsített modelljének és működési elvének ismertetése, valamint egy „suli-szeizmográf” és az

obszervatóriumban működő modern szeizmológiai állomás bemutatása.

A rendezvényre előzetes jelentkezés szükséges: kiszely.marta@csfk.mta.hu

2017. NOVEMBER 21., KEDD 10.00–16.00

MTA Ökológiai Kutatóközpont Duna-kutató Intézet
1113 Budapest, Karolina út 29.

TERJESZKEDŐ EMBER, ALKALMAZKODÓ FAJOK

Előadások, filmvetítések, laborbemutatók az emberi tevékenység következtében környezetünkben tapasztalható változások témaköréből. Az előadásokon szó lesz az úthálózatok és a víztározók élővilágra kifejtett hatásáról, az invazív fajok megjelenésének következményeiről, illetve a kutatóközpontban folyó kutatások eredményeiről. 13.00 órától tekinthető meg Balázs Gergely díjnyertes dokumentumfilmje a dunavirágról. Az interaktív standokon többek között az elektronmikroszkópok működésével és a szennyvíztisztítás fő lépéseivel is megismerkedhetnek az érdeklődők.

A rendezvényre előzetes jelentkezés szükséges (a név / csoportok esetében: iskola/intézmény/csoport neve, létszám; a rendezvényen eltölteni kívánt idő: de. / du. / egész nap megjelölésével): TartKapuk@okologia.mta.hu.

2017. NOVEMBER 24., PÉNTEK 9.00–14.00

MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont
1121 Budapest, Konkoly-Thege Miklós út 29–33.

NYÍLT NAP AZ MTA WIGNER FIZIKAI KUTATÓKÖZPONTBAN

Rövid ismeretterjesztő előadások kíséretében ismerkedés a kutatóközponttal, a laborokkal és az ott folyó munkával két turnusban (9.00 és 11.00 órai kezdéssel; egy turnus kb. 3 óra) 14 év felettiek, főként középiskolás diákok számára. A látogatás során 13 izgalmas téma közül – az idegsejtektől a jövő új anyagain át a gravitációs hullámokig – 3 választható.

A rendezvény regisztrációköteles: wigner.mta.hu/tudomanyunnepe

A telephelyre csak személyi igazolvány felmutatásával lehet belépni!

AZ MTA KUTATÓHÁLÓZATÁNAK TOVÁBBI PROGRAMJAI

2017. NOVEMBER 6–7., HÉTFŐ–KEDD 9.00–19.00

Az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Régészeti Intézet, az ELTE BTK, a Magyar Nemzeti Múzeum, a CEU Kulturális Örökség Tanulmányok Program és a PTE BTK Régészeti Tanszék közös rendezvénye

MTA Humán Tudományok Kutatóháza
1097 Budapest, Tóth Kálmán u. 4.

TÖRTÉNETI TÁJ – TÁJRÉGÉSZET: EREDMÉNYEK ÉS PERSPEKTÍVÁK A MAGYARORSZÁGI TÁJRÉGÉSZETI KUTATÁSBAN

Tudományos konferencia és workshop

2017. NOVEMBER 9., CSÜTÖRTÖK 16.00–18.00

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zene-tudományi Intézet
1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 7., Bartók terem

CSOMASZ TÓTH KÁLMÁN: A XVI. SZÁZAD MAGYAR DALLAMAI (= RÉGI MAGYAR DALLAMOK TÁRA I.)

Könyvbemutató

2017. NOVEMBER 16–17., CSÜTÖRTÖK–PÉNTEK 9.00–16.00

MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Közgazdaság-tudományi Intézet

MTA Humán Tudományok Kutatóháza
1097 Budapest, Tóth Kálmán u. 4., 13. és 14. terem

TRANSITION IN AGRICULTURE – AGRICULTURAL ECONOMICS IN TRANSITION XIV.

Nemzetközi tudományos konferencia (a rendezvény hivatalos nyelve az angol)

2017. NOVEMBER 16., CSÜTÖRTÖK 10.00–11.00

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zene-tudományi Intézet
1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 7., Bartók terem

KODÁLY ZOLTÁN KÉSEI KÓRUSMŰVEI

Tudományos előadás

2017. NOVEMBER 16., CSÜTÖRTÖK 10.00–14.00

Az MTA Ökológiai Kutatóközpont rendezvénye
MTA Székház, Nagyterem

INTEGRATÍV ÖKOLÓGIA: JÁRVÁNYOKTÓL A TÁJHASZNÁLATIG

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 17., PÉNTEK 9.00–17.00

Az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Filozófiai Intézet rendezvénye
MTA Könyvtár és Információs Központ
Budapest, Arany János u. 1., II. em., Konferenciaterem

TUDOMÁNY EGY SZABAD TÁRSADALOMBAN

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 17., PÉNTEK 10.00–13.00

Az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet rendezvénye
MTA Székház, Felolvasóterem

SZENT LÁSZLÓ VÁROSA – NAGYVÁRAD ÉS „BIHARORSZÁG” A KÖZÉP- ÉS KORA ÚJKORBAN

Előadói nap

2017. NOVEMBER 20., HÉTFŐ 14.00–19.00

Az MTA Energiatudományi Kutatóközpont és a BME GPK Energetikai Gépek és Rendszerek Tanszék közös rendezvénye
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

1111 Budapest, Bertalan Lajos u. 4–6., D ép., II. em., 224. terem

NEGYEDIK GENERÁCIÓS REAKTOROK – JÖVŐ VAGY ÁBRÁND?

Tudományos előadások és vita

2017. NOVEMBER 21., KEDD 9.00–16.00

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézet
MTA Humán Tudományok Kutatóháza
1097 Budapest, Tóth Kálmán u. 4., fszt. A 0.12 előadóterem

A NÉPRAJZTUDOMÁNY HELYE ÉS SZEREPE A 21. SZÁZADBAN

Konferencia a Néprajztudományi Intézet alapításának 50 éves évfordulója alkalmából

2017. NOVEMBER 21., KEDD 14.00–17.30

MTA Energiatudományi Kutatóközpont
1121 Budapest, Konkoly Thege Miklós út 29–33., 19. ép., fszt.-i tanácsterem

FIATAL KUTATÓK NAPJA

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 22., SZERDA 9.00–16.00

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézet
1118 Budapest, Ménesi út 11–13., Eötvös Könyvtár

IRODALOMTUDOMÁNYA HATÁRAIN KÍVÜL – IRODALOMÉRTELMEZÉS A TÁRSADALOM- ÉS TERMÉSZETTUDOMÁNY DISZCIPLINÁI FELŐL

Előadás és beszélgetés

2017. NOVEMBER 22., SZERDA 17.00–20.00

Az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet rendezvénye
MTA Székház, Nagyterem

A FALAK EREJE NEM A KÖBEN VAGYON... – BESZÉLGETÉS MAGYAR TÖRTÉNELMI FILMEKRŐL

2017. NOVEMBER 23., CSÜTÖRTÖK 10.00–14.00

Az MTA Ökológiai Kutatóközpont Duna-kutató Intézet rendezvénye
MTA Székház, Kisterem

MTA ÖK DUNA-KUTATÓ INTÉZET: HAT ÉVTI-ZEDE A DUNA-KUTATÁS LETÉTEMÉNYESE ÉS TOVÁBBVIVŐJE

Előadóülés

2017. NOVEMBER 23., CSÜTÖRTÖK 16.00–18.00

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zene-tudományi Intézet
1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 7.

EGY MAGYAR MESTER A MODERNITÁS ÉS A HAGYOMÁNY ÚTJÁN: KODÁLY ZOLTÁN 1882–1967

A TUDOMÁNYOS NÉPZENEKUTATÁS KEZDETEI: BARTÓK BÉLA ÉS KODÁLY ZOLTÁN

A Kodály Zoltán tiszteletére rendezett két emlékkiállítás megnyitója

2017. NOVEMBER 27., HÉTFŐ 14.00–17.00

MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet
1053 Budapest, Reáltanoda u. 13–15., nagyterem

FIATAL KUTATÓI ÜLÉSSZAK

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 28., KEDD 10.00–17.00

Az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézet, a Magyar Néprajzi Társaság és az ELTE BTK közös rendezvénye
Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény
1092 Budapest, Ráday u. 18.

„TISZTA (?) VÁROS” – VÁROS ÉS HIGIÉNIAI KULTÚRA

Interdiszciplináris műhely-konferencia

2017. NOVEMBER 28., KEDD 14.00–18.00

Az MTA Nyelvtudományi Intézet rendezvénye
MTA Székház, Felolvasóterem

NYELVTUDOMÁNY AZ EMBER SZOLGÁLTÁBAN: ESÉLYEK, EREDMÉNYEK

Tudományos konferencia

SZIGMA – A HOLNAP VILÁGA

KUTATÓK KALANDJAI

KEDDENKÉNT KORA ESTE AZ INFORÁDIÓN

Sigma – a holnap világa

Aktuális adás: kedd 19.00–19.30

Budapest vételkörzetében az FM 88,1-en

Ismétlések: csütörtök 22.30–23.00

vasárnap 11.30–12.00

A korábbi adások elérhetősége:

Az MTA honlapján: www.mta.hu

Az InfoRádió honlapján: www.inforadio.hu

A tudományos hírek rajongói megszokhatják, hogy különféle görög betűkkel bombázzák őket, így otthon érezhették magukat, amikor egy szép keddi nap estéjén először került adásba a *Sigma – a holnap világa* az InfoRádió. A műsorban megszólaló kutatókat az Akadémia kommunikációs csapata és a szerkesztők keresik meg a tudományos közéletet éppen izgalomban tartó témák kapcsán. Nem ritka, hogy a magyar médiában itt bukkan fel először egy-egy jelentős tudományos eredmény – ha pedig olyasmiről esik szó, ami már megjárta a hazai újságok címlapjait, a hallgatók a *Sigmában* garantáltan újabb részleteket tudhatnak meg, méghozzá első kézből.

A műsor minden héten két különböző témát dolgoz fel a terület kutatóinak ismeretében, ezeket egészíti ki néhány rövid tudományos hír. Vannak, akik a magyar tudományos ismeretterjesztés koronázatlan királynőjéhez, a *Deltához* hasonlítják a műsort. Kudlik Júliát nem ígérhetünk, viszont a műsor garantáltan kiaknázza majd a görög ábécé lehetőségeit – az omega-3 zsírsavaktól a pszichológián és a művészetén át a béta-bomlásig. Talán egyszer még az Alfa holdbázis is sorra kerül!

AZ MTA TUDOMÁNYOS OSZTÁLYAINAK PROGRAMJAI

A Magyar Tudományos Akadémia 11 tudományos osztálya az alábbi rendezvényeket ajánlja elsősorban a szűkebb szakmai közösség, de a téma iránt érdeklődő, értő laikus közönség figyelmébe is.

2017. NOVEMBER 6., HÉTFŐ 9.30–14.00

Az MTA Kémiai Tudományok Osztálya, az MTA Biológiai Tudományok Osztálya és az MTA Természettudományi Kutatóközpont közös rendezvénye
1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 2., Konferenciaterem

A KÉMIA, A BIOLÓGIA ÉS A PSZICHOLÓGIA AZ EMBERI EGÉSZSÉGÉRT

Tudományos ülés

2017. NOVEMBER 6., HÉTFŐ 10.00–14.00

MTA Fizikai Tudományok Osztálya
MTA Székház, Kisterem

A PULZÁROK 50 ÉVE

Előadórés

2017. NOVEMBER 7., KEDD 14.00–17.00

MTA Műszaki Tudományok Osztálya
MTA Székház, Felolvasóterem

EMBERKÖZPONTÚ TECHNOLÓGIA

Tudományos konferencia és a Ferenczi György-emlékdíj átadása

2017. NOVEMBER 8., SZERDA 10.00–14.00

MTA Kémiai Tudományok Osztálya
MTA Székház, Nagyterem

KÖRNYEZETKÉMIAI KUTATÁSOK AZ ÉLETMINŐSÉG JAVÍTÁSA ÉRDEKÉBEN

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 9., CSÜTÖRTÖK 9.00–18.00; NOVEMBER 10., PÉNTEK 8.00–17.00

Az MTA Orvosi Tudományok Osztálya és a Semmelweis Egyetem közös rendezvénye
Semmelweis Egyetem
1089 Budapest, Nagyvárad tér 4., Elméleti Tömb

26. SEMMELWEIS SZIMPÓZIUM

Tudományos szimpózium (a rendezvény hivatalos nyelve az angol)

2017. NOVEMBER 9., CSÜTÖRTÖK 13.00–16.30

MTA Orvosi Tudományok Osztálya
MTA Székház, Kisterem

SZÍV-ÉRRENDSZERI ÉS LÉGZŐSZERVI BETEGSÉGEK IMMUNOLÓGIAI ÉS REUMATOLÓGIAI VONATKOZÁSAI

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 9., CSÜTÖRTÖK 14.00–18.00

Az MTA Műszaki Tudományok Osztálya és a PPKE Információs Technológiai és Bionikai Kar közös rendezvénye
Pázmány Péter Katolikus Egyetem
1083 Budapest Práter u. 50/a

NEUROMORF INFORMÁCIÓS TECHNOLÓGIÁK

Előadások és laborlátogatás

2017. NOVEMBER 10., PÉNTEK 13.00–19.15; NOVEMBER 11., SZOMBAT 9.00–17.00

MTA Orvosi Tudományok Osztálya
MTA Székház, Felolvasóterem

TREMOR FROM BASIC SCIENCE TO CLINICAL DIAGNOSIS AND THERAPY

Tudományos szimpózium (a rendezvény hivatalos nyelve az angol)

A rendezvény regisztrációköteles.

2017. NOVEMBER 10., PÉNTEK 10.00–17.00

Az MTA Matematikai Tudományok Osztálya rendezvénye
MTA Természettudományi Kutatóközpont, fszt., nagy előadóterem
1117 Budapest, Magyar Tudósok körútja 2.

BIOINFORMATIKA 2017

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 13., HÉTFŐ 10.00–13.00

MTA Műszaki Tudományok Osztálya
MTA Székház, Felolvasóterem

EMBER-GÉP KÖZÖTTI KOMMUNIKÁCIÓ A TERVEZÉSBEN

Tudományos ülés

2017. NOVEMBER 14., KEDD 9.00–14.00

Az MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya és az MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont közös rendezvénye
MTA Székház, Felolvasóterem

SZÁMÍTÓGÉPES TÁMOGATÁSÚ TÁRSADALOMTUDOMÁNY – COMPUTATIONAL SOCIAL SCIENCE

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 15., SZERDA 9.00–17.00; NOVEMBER 17., PÉNTEK 9.00–14.30

Az MTA Műszaki Tudományok Osztálya, az MTA Fizikai Tudományok Osztálya, az MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont és az MTA Energiatudományi Kutatóközpont közös rendezvénye
november 15.: MTA Székház, Díszterem; november 17.: MTA Székház, Nagyterem

WIGNER 115

Nemzetközi tudományos konferencia Wigner Jenő születésének 115. évfordulója alkalmából

2017. NOVEMBER 15., SZERDA 14.00–16.00

MTA Orvosi Tudományok Osztálya
MTA Székház, Kisterem

FÓKUSZBAN A TÁPCSATORNA

Tudományos előadások

2017. NOVEMBER 16., CSÜTÖRTÖK 9.00–12.00

MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
MTA Székház, Kisterem

EMBERI JOGOK ÉRVÉNYESÜLÉSE A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSBAN

Tudományos konferencia

A rendezvényre előzetes jelentkezés szükséges: belak@okri.hu

2017. NOVEMBER 16., CSÜTÖRTÖK 10.00–16.00

MTA Filozófiai és Történettudományok Osztálya
MTA Székház, Felolvasóterem

HUSZONHÉT ÉVE TERHES MÚLT

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 16., CSÜTÖRTÖK 14.00–17.00

MTA Orvosi Tudományok Osztálya
MTA Székház, Kisterem

A HUMÁN MOLEKULÁRIS KÉPALKOTÁS – A NUKLEÁRIS MEDICINA – HELYZETE ÉS ELMARADT LEHETŐSÉGEI HAZÁNKBAN

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 17., PÉNTEK 10.00–14.00

MTA Orvosi Tudományok Osztálya
MTA Székház, Felolvasóterem

NEMZETI SZÍVPROGRAM SZIMPÓZIUM

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 17., PÉNTEK 10.00–15.00

MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
MTA Székház, Kisterem

A XXI. SZÁZAD KIHÍVÁSAI

Tudományos ülés

2017. NOVEMBER 20., HÉTFŐ 9.00–13.30

MTA Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
MTA Székház, Felolvasóterem

**A HUMÁN TUDOMÁNYOK ÉS A GÉPI INTEL-
LIGENCIA**

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 22., SZERDA 10.00–14.00

MTA Agrártudományok Osztálya
MTA Székház, Felolvasóterem

**NÖVÉNYVÉDELEM – FELELŐSSÉGGEL A KÖR-
NYEZETÉRT**

Tudományos konferencia

**2017. NOVEMBER 23., CSÜTÖRTÖK 9.30–17.00;
NOVEMBER 24., PÉNTEK 9.30–13.00**

MTA Földtudományok Osztálya
MTA Székház, Nagyterem

**MIKRO- ÉS MEZOSKÁLÁJÚ LÉGKÖRI FOLYA-
MATOK MODELLEZÉSE. PONTOSABB ELŐRE-
JELZÉS – BIZTONSÁGOSABB ÉLET**

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 23., CSÜTÖRTÖK 10.00–14.00

MTA Filozófiai és Történettudományok Osztálya
MTA Székház, Felolvasóterem

**EMLÉKKONFERENCIA GYÖRFFY GYÖRGY
SZÜLETÉSÉNEK 100. ÉVFORDULÓJÁRA**

2017. NOVEMBER 24., PÉNTEK 9.00–12.45

MTA Agrártudományok Osztálya
MTA Székház, Felolvasóterem

**TÁJÉPÍTÉSZETI KUTATÁSOK HAZAI ÉS NEM-
ZETKÖZI KONTEXTUSBAN**

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 24., PÉNTEK 10.00–13.00

MTA Műszaki Tudományok Osztálya
MTA Székház, Kisterem

**EGYÉNRE SZABOTT ORVOSBIOLÓGIAI IMP-
LANTÁTUMOK ÉS SEGÉDESZKÖZÖK ÚJ GE-
NERÁCIÓJA**

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 27., HÉTFŐ 10.00–17.00

Az MTA Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
rendezvénye
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
1083 Budapest, Ludovika tér 2., Díszterem

AZ EURÓ JÖVŐJE. EURÓPAI PERSPEKTÍVÁK

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 27., HÉTFŐ 10.30–14.00

Az MTA Biológiai Tudományok Osztálya és az MTA
Ökológiai Kutatóközpont közös rendezvénye
MTA Székház, Felolvasóterem

**HOLIZMUS ÉS HUMANIZMUS – EMLÉKÜLÉS
EGY TUDÓS ÖKOLÓGUS, FEKETE GÁBOR
TISZTELETÉRE**

2017. NOVEMBER 28., KEDD 10.00–14.00

MTA Agrártudományok Osztálya
MTA Székház, Díszterem

**A HÚSMARHATENYÉSZTÉS IDŐSERŰ KÉR-
DÉSEI**

Tudományos konferencia

2017. NOVEMBER 30., CSÜTÖRTÖK 10.30–16.00

MTA Filozófiai és Történettudományok Osztálya
MTA Székház, Felolvasóterem

LÁZADÁS ÉS KIEGYEZÉS

Tudományos konferencia és kerekasztal-beszélgetés

NŐK A TUDOMÁNYBAN

A nők a tudományban kérdésköre kettős: az ezzel foglalkozó szakemberek vizsgálják egyrészt a nők mint munkaerő számszerű részvételének kérdését a tudományban, másrészt magát a létrehozott tudást, kritikusan, a társadalmi nemekre érzékenyen.

A rendezvényt Lamm Vanda akadémikus, az MTA Nők a Kutatói Életpályán Elnöki Bizottságának elnöke nyitja meg.

Ezt követi Pető Andrea, az MTA doktora, a Közép-európai Egyetem oktatójának előadása „A nők szerepe a magyar tudományban – egyben megemlékezés Hugonnai Vilma születésének 170. évfordulójáról” címmel. Pető Andrea kutatási területe a 20. századi társadalom és a társadalmi nemek története. Előadásában élet-történetek elemzésén keresztül mutatja be azt a hosszú utat, amit a nők a tudományban való érvényesülé-
sükért Magyarországon megtettek. Végezetül ismerteti azokat az intézményeket és szervezeteket, amelyek segítettek ezt a folyamatot, valamint bemutat néhány jó gyakorlatot.

Az előadás után lehetőség lesz a felmerült témák megvitatására is. A beszélgetés moderátora Groó Dóra, a Nők a Tudományban Egyesület elnöke.

2017. NOVEMBER 7., KEDD | 10.00

MTA Székház, Felolvasóterem

Előadó:

Pető Andrea történész

Ingyenes regisztráció: tudomanyunnep.hu

MEGÚJULT AZ MTA HONLAPJA

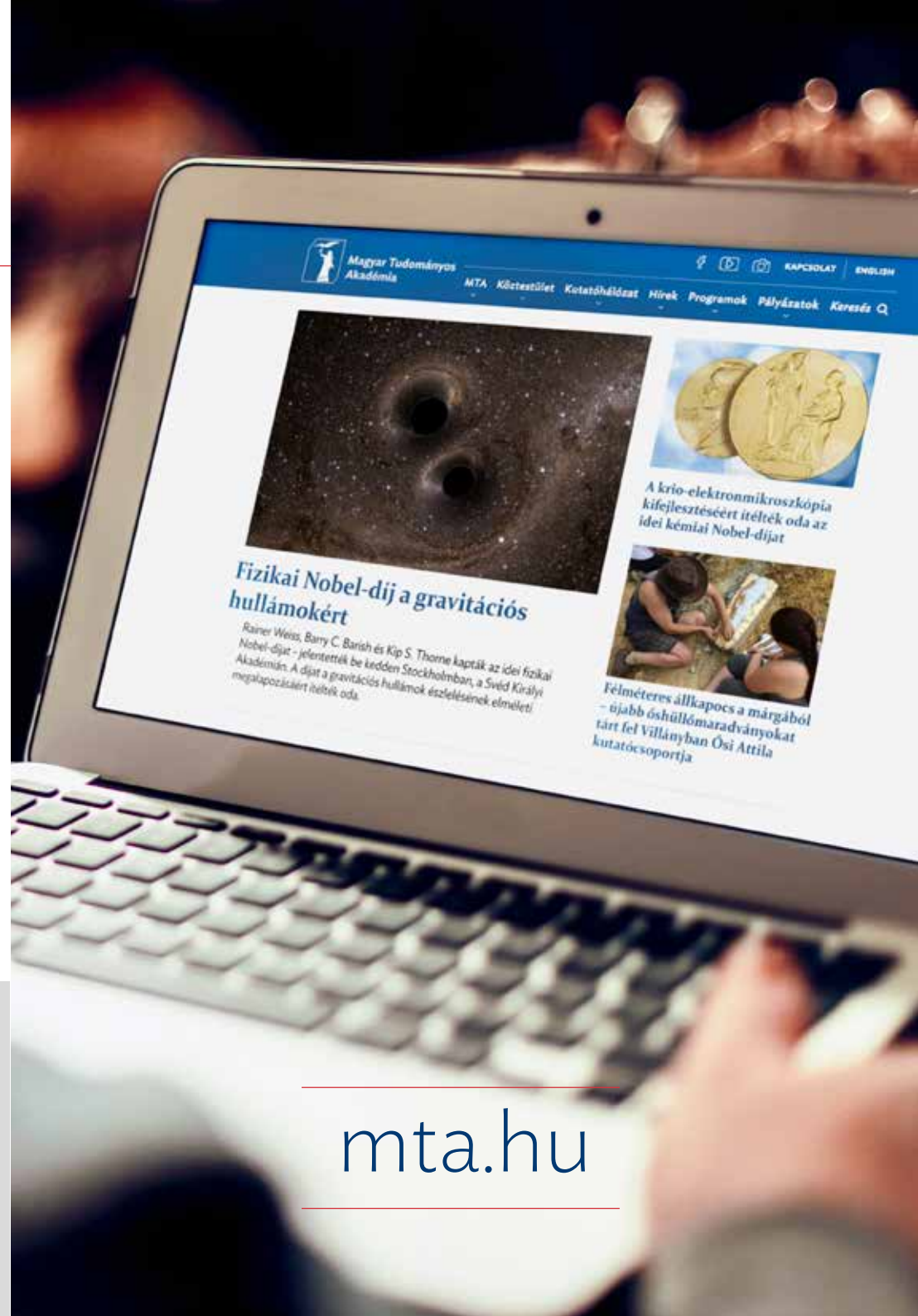

Önök mi jut eszébe, ha a Magyar Tudományos Akadémia nevet hallja? A felhalmozott tudás tekintélye vagy a kutatói kíváncsiság? Méltóság teljes előadótermek vagy műszerekkel telezsúfolt laboratóriumok? Ünneppélyes díjátadások vagy világszerte tudományos felfedezések?

Nos, az Akadémia mindez egyben, jóllehet hosszú éveken át inkább a tekintélyesebb, formálisabb arcát mutatta – eközben kutatóintézeteiben egy több ezres, nagyjából fiatalokból álló kutatógárda dolgozik, és rengeteg olyan eseménynek ad otthont, melyre nyakkendő nélkül is nyugodtan beszélhet az érdeklődő – legyen szó akár a gravitációs hullámokról, akár a honfoglaló magyarok viselt dolgairól.

A Magyar Tudományos Akadémia megújult honlapján erről a kevésbé ismert oldaláról is bemutatkozik: a látogatók első kézből értesülhetnek a kutatóhálózat legfrissebb eredményeiről, emellett nagyobb lélegzetű ismeretterjesztő cikkek segítenek megérteni a tudományos kutatások és a legújabb tudományos felfedezések hátterét. Az eseménynaptárban az érdeklődők jelentkezhetnek az MTA kutatóintézeteinek rendezvényeire, tudományos konferenciákra és a Széchenyi téri Színház programjaira, filmvetítéseire.

Az mta.hu mobilváltozata tartalmazza a legfontosabb menüpontokat és híreket, tudományunnepe.hu címen pedig külön mobilos oldalon lehet tájékozódni a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvényeiről. Így, ha megtetszik valamelyik esemény ebben a programfüzetben, okostelefonján akár itt és most is regisztrálhat.

IMPRESSZUM

Készítette az MTA Kommunikációs Főosztálya.

Fidelio külföldi szám – A Magyar Tudomány Ünnepe

Szerkesztő: Földes Zsuzsanna · Grafikai munka: Szabó Éva · Felelős kiadó: Fidelio Media Kft. – Andacs Botond · Szerkesztőség: 1033 Budapest, Polgár u. 8-10. E-mail: fidelio@fidelio.hu · Nyomdai munkák: Comorn Kft. 1031 Budapest, Örlő u. 2. Tel.: 454-0956 ügyvezető: Bányai Péter HU ISSN – 2062-2902

Megjelenik október 19-én 15 000 példányban.

Az esetleges műsorváltozásokért, valamint az újságban megjelenő adatok valóságtartalmáért és a képek jogtisztaságáért a kiadó nem vállal felelősséget.

mta.hu

KÖVESSEN MINKET A FACEBOOKON!

WWW.FACEBOOK.COM/MTA1825

